

Arnošt Procházka. Kritiky a eseje z let 1892-1924

Luboš Merhaut ed.

Institut pro studium literatury 2020, vyd. 1.

145 x 205 mm, váz., 1142 stran

ISBN 978-80-87899-4

Obálka a grafická úprava Jiří Císler

Naše cena: **360 Kč**

Běžná cena: ~~450 Kč~~

Kniha *Kritiky a eseje z let 1892–1924* těží z celého rozsahu kritického a esejistického díla Arnošta Procházky. Chce přispět k hlubšímu poznání českého modernismu přelomu devatenáctého a dvacátého století a jeho podob a alternativ v dobových proměnách i mezinárodních souvislostech prostřednictvím vrstevnatého

literárněhistorického obrazu Procházkovy díla. Připomíná osobitost a význam práce jedné z klíčových osobností českého dekadentního symbolismu a individualistického estetismu. Reprezentativní výběr z původních autorských prací Arnošta Procházky zahrnuje bezmála dvě stovky textů, které představují konstanty i proměny autorovy kritiky a esejistiky, její charakter a jedinečnost, její tematickou i stylovou rozlohu – eseje programové povahy a estetické úvahy, portréty a medailony modernistických literátů a výtvarníků, literární, výtvarné a divadelní kritiky a polemiky, články a glosy příležitostné a společensko-politické povahy. Texty jsou řazeny chronologicky do čtyř oddílů odpovídajících přirozeně etapám autorovy tvorby a jeho estetického myšlení: I. 1892–1894, II. 1894–1900, III. 1901–1914, IV. 1915–1924. Možnost tematického a žánrového čtení vyznačuje Soupis tematický a žánrový. Přehled o místě vybraných prací v kontextu autorova díla dále poskytuje kompletní anotovaná Bibliografie Arnošta Procházky. Portrét Procházkovy osobnosti a celistvý přehled jeho díla v širších souvislostech podává doslov doplněný obsáhlým výběrovým soupisem sekundární literatury. Publikace tak znovu zpřístupňuje a oživuje ne příliš dostupný a nedostatečně reflektovaný literárněhistorický materiál.

Recenzovali doc. PhDr. Jan Wiendl a doc. PhDr. Jiří Brabec, CSc.

OBSAH

[Čísla v hranatých závorkách odkazují k pořadovým číslům Bibliografie A. P.]

I. 1892–1894

Volné jeviště [20] --- 7

Kritické črty. Paul Alexis: Madame Meuriot – J.-K. Huysmans: Là-bas – Théodore de Banville: Marcelle Rabe – Jean Berge: Voix nocturnes [24] --- 9

J. S. Machar: Zimní sonety [25] --- 14

Václav Vlček: Setník Halaburd [33] --- 17

Lad. Arietto: Básně [39] --- 20

Slovník francouzsko-český [43] --- 22

V ráji dábla... [46] --- 24

J. J. Benešovsky-Veselý: Eva a jiné povídky [50] --- 26

(Zasláno). Lumír, zdá se, poslední dobou... [54] --- 29

Dr. Frant. Sláma: Černá kněžna [56] --- 30

V. Lužická: Květiny a ženy [59] --- 35

Josef Merhaut: Had a jiné povídky [60] --- 37

K. M. Čapek: Povídky [61] --- 40

Ivan Franko: Na dně [66] --- 42

Alois Škampa: Venku a doma [67] --- 45

(Zasláno). Dodatečně na adresu Lumíru [70] --- 47

Otakar Auředníček: Malířské novely [73] --- 50

Sofie Podlipská: Flora [74] --- 52

Antonín Klose: Na zemi [76] --- 55

Gerhart Hauptmann [77] --- 57

Karel V. Rais: Rodiče a děti [87] --- 73

Bohdan Kaminský: Mecenáš [95] --- 75

Jiří Karásek: Bezcestí [99] --- 81

Julius Zeyer: Stratonika a jiné povídky [102] --- 90

Božena Víková-Kunětická: Nové povídky [104] --- 92

Otakar Auředníček: Pseudokontesy a jiné novely [105] --- 95

Glosa k dekadenci [107]	---	100
Vilém a Alois Mrštík: Maryša [120]	---	104
Josef K. Šlejhar: Florian Bílek, mlynář z Myšic		
– Dojmy z přírody a společnosti [123]	---	105
Maurice Maeterlinck [125]	---	118
Jaroslav Kvapil: Liber aureus [128]	---	123
Jiří Karásek: Zazděná okna [158]	---	124
Ruská knihovna XVII. a XVIII.		
Spisy Alexeje Feofilaktoviče Pisemského [177]	---	134

II. 1894–1900

Zdá se, že nyní u našich listů... [184]	---	145
Kapitola z patologie českého života dnešku:		
„K našim posledním bojům literárním“ a „Literární revoluce“ [185]	---	147
Benito Pérez Galdós [192]	---	159
Imoralita v umění [197]	---	173
J. S. Machar: Magdalena – Zde by měly kvést růže [199]	---	177
Karel Hlaváček: Sokolské sonety [200]	---	193
Emil de Laveleye: Protestantismus a katolicismus [201]	---	193
Jaroslav Vrchlický: Moderní básníci francouzští		
– Tři knihy vlašské lyriky [203]	---	193
Jaroslav Vrchlický: Kytky aster [207]	---	194
Eugenio de Castro: Interlunio [216]	---	196
Viktor Kamil Jeřábek: Nové povídky a obrázky [224]	---	197
K. M. Čapek: V třetím dvoře [225]	---	198

- Karel Kamínek: Hřích [227] --- 204
- Ctihodná pruderie... [234] --- 205
- Naše poznámky o aféře p. Wildově... [242] --- 206
- Václav Hladík: Třetí láska [236] --- 207
- Několik rysů k obrazu Augusta Strindberga [243] --- 209
- Naši mistři [255] --- 215
- Růžena Svobodová: Na písčité půdě [256] --- 218
- Frant. X. Svoboda: Noví vesničané [258] --- 224
- Hrabě Lev N. Tolstoj: O náboženství a mravnosti [261] --- 236
- Maryan Zdziechowski: Karel Hynek Mácha a byronismus český
– Eduard Rod: Mravní názory naší doby [267] --- 242
- Glosa k „České moderně“ [272] --- 244
- K českému překladu výboru z Květů zla [276] --- 247
- Ubohý Lelian [286] --- 256
- Česká otázka – Naše nynější krize. Napsal T. G. Masaryk [290] --- 258
- Pan Maurice Barrès... [282] --- 262
- K poslední fázi české poezie [284] --- 265
- Intimní volné jeviště [295] --- 274
- Edmond de Goncourt [309] --- 283
- Renesance pohanství [321] --- 284
- Volná tribuna. Týče se posledního božího bojovníka,
pana J. S. Machara [333] --- 291
- Můj milý... [329] --- 293
- K podobizně p. Ant. Sovy [336] --- 295
- Román „propagandy činu“ [357] --- 297

Knut Hamsun: Nová země [372]	---	301
Mladí pražští Němci [377]	---	305
Mladá česká literatura dneška [378]	---	309
Milan Fučík: Utíkám k slunci [390]	---	320
Úpadek anarchismu [391]	---	322
Zlatá Praha... [399]	---	325
Ola Hansson [401]	---	326
Česká poezie XIX. věku [419]	---	327
Ve Volných směrech... [459]	---	329
Karel Hlaváček. Malíř [460]	---	330
Karel Kamínek: Disonance [461]	---	335
Jean Ajalbert: Sous le sabre [462]	---	336
Félix Vallotton [463]	---	336
Panychida [465]	---	341
Se vzácnou laskavostí... [519]	---	345
Joris-Karl Huysmans [534]	---	346
Království Boží na zemi... [564]	---	357
John Ruskin [593]	---	358
Z mladých autorů... [594]	---	360
Mrtvý bude psát o živých... [596]	---	360
Byl bych v neslušných rozpacích... [597]	---	363
Devět kapitol o novějším románu francouzském... [601]	---	366
Z Lumíru zní třesk zbraní a krunýřů... [602]	---	369
Pražská secese [612]	---	373

III. 1901–1914

- Odvěké žilobití života... [635] --- 383
- U příležitosti české edice Satanových dětí [636] --- 384
- Chcete-li vyrábět rukavice nebo brousit nože... [638] --- 387
- J. S. Machar: Golgota [642] --- 391
- A. Sova: Ivův román [650] --- 397
- Veliké shromaždiště nevkusu, nejapností a ubohostí... [682] --- 402
- Generace [696] --- 406
- Umění a lid [702] --- 409
- Knihy esejů [713] --- 414
- Pokrok, vývoj a umění [715] --- 421
- O úpadku kritiky... [722] --- 427
- Tedy sezona už počala... [724] --- 430
- Historie chudého studenta Martana... [731] --- 434
- Taková všední, neosobní, vychudlá je příroda... [740] --- 437
- Odilon Redon [745] --- 438
- Náboženství [750] --- 444
- Richard Schaukal [760] --- 454
- Erotika... [761] --- 455
- Aubrey Vincent Beardsley [776] --- 459
- James Ensor [777] --- 467
- Hlasatelé prostřednosti [781] --- 475
- Sexuální problém a moralistní mor [784] --- 484
- Mezinárodní žebrota. Odmítnutí [819] --- 489
- Jak překládati? [822] --- 496
- Česká grafika [828] --- 498

- Modloslužebnictví [830] --- 503
- Výstavní poznámky [832] --- 504
- Umění a užitečnost [856] --- 507
- Poznámky výstavní a jiné [860] --- 510
- Staré bludy [868] --- 516
- Staré bludy II [870] --- 518
- Pražská výstava děl Emila Bernarda a její naučení [877] --- 520
- Nová renesance. Divagace na okraj Knihy silných [884] --- 525
- Ironický osud. Divagace k jubileu Máchovu [907] --- 536
- Glosa o umění a životě [916] --- 540
- Snahy o klasicismus v umění dneška [946] --- 541
- Pád Neklanův [958] --- 548
- Ironický osud je Máchovi stále věren... [974] --- 552
- Mám radost... [975] --- 552
- Smrt Jaroslava Vrchlického... [986] --- 555
- Hanuš Schwaiger. Glosy k souborné výstavě jeho díla [989] --- 558
- Není pochyby, že odvrát od čirého materialismu... [990] --- 560
- Výstava Skupiny výtvarných umělců [1033] --- 563
- Napsal jsem v minulém čísle... [1039] --- 564
- V kterém si čísle Národních listů... [1056] --- 567
- Tragédie idealistního iluzionismu [1058] --- 568
- F. V. Krejčí: Jaroslav Vrchlický [1060] --- 573
- Na mé poznámky o „dvou generacích“... [1061] --- 574
- Kouzlo Prahy. Glosy k albu dřevorytů Františka Koblihy [1071] --- 578

IV. 1915–1924

- Divagace o umění a životě [1133] --- 583
- Divagace o umění a válce [1173] --- 587
- Kniha F. V. Krejčího Jan Hus... [1180] --- 590
- Historické romány [1184] --- 599
- Divadlo [1186] --- 605
- Umění a válka [1198] --- 607
- Divagace o smrti [1203] --- 613
- Kdo by byl měl na paměti teorie... [1222] --- 615
- Spisovatel, lid a národ [1236] --- 618
- Divagace o tajemném dne a noci [1251] --- 623
- O politice a spisovatelstvu [1254] --- 627
- Věčná iluze [1269] --- 629
- Bída fráze i charakteru [1275] --- 638
- Krotké a zdvořilé rozjímání o nejnovějším umění.
Věčné iluze část ostatní [1279] --- 643
- Jubilea a zase jubilea... [1287] --- 650
- Svoboda se nám vrátila... [1303] --- 652
- Památník potupy padl... [1304] --- 654
- Cenzura dosud žije [1306] --- 655
- Divagace o republice, umění a jiných pěkných věcech [1319] --- 657
- Bolševický šprýmař... [1324] --- 669
- Tulák se vrátil... [1328] --- 670
- Jest umělecké dílo... [1337] --- 672
- Teror je slůvko... [1349] --- 680
- Mír... [1357] --- 682

Nacionalismus a socialismus... [1359]	--- 685
Divagace o dvojím lidu [1383]	--- 689
Nový noremní den [1400]	--- 693
Móda v umění [1415]	--- 695
Bolševický ráj [1416]	--- 697
Zvrácenost [1418]	--- 700
Ať žijí kozelce! [1423]	--- 701
Utopie [1444]	--- 712
Český ráj [1500]	--- 720
Bibliofilské publikace [1513]	--- 726
František Götze: Anarchie v nejmladší poezii [1514]	--- 729
Karel Čapek: Továrna na Absolutno [1515]	--- 735
Raněný Jana Šturský... [1536]	--- 738
Ex libris a knižní výzdoby Karla Hlaváčka [1541]	--- 739
Dekadence a okultismus... [1553]	--- 743
Čas a smrt – Lkající Faun [1568]	--- 746

Ediční poznámka	--- 747
Soupis tematický a žánrový	--- 753
Rejstřík jmen	--- 759
Obrazová příloha	--- 773

Bibliografie Arnošta Procházky

Úvodní poznámky	--- 803
Původní práce, překlady a edice	--- 807
Soupis podpisů, pseudonymů a šifer	--- 995
Spoluautoři (a spolupodepsaní)	--- 999
Periodika s Procházkovými texty	--- 1000
Sborníky, soubory a knihy jiných autorů s Procházkovými texty	--- 1001
Soupis názvů Procházkových textů	--- 1002
Soupis názvů Procházkových beletristických děl	--- 1027
Soupis Procházkových překladů	--- 1028
Procházkovy texty v cizích jazycích	--- 1039
Soupis Procházkovy ediční a redakční práce	--- 1039
Rejstřík k bibliografii	--- 1040

Luboš Merhaut: Arnošt Procházka (1869–1925) (doslov) --- 1067

Literatura o Arnoštu Procházkovi --- 1105

Summary --- 1131